

Datum
2012-06-18
Ert datum
2012-04-20

Dnr
2012/117
Er ref
U2012/2313/F

Utbildningsdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Ang Remiss av delrapporten Stödsystem för hantering av innovationer och immateriella tillgångar vid universitet och högskolor

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) har givits möjlighet att lämna synpunkter i rubricerat ärende.

Inledning

Tillväxtanalys vill först framhålla att detta är en viktig och bra (del)utredning. Språket är dessutom välgörande rakt och fritt från "floskler" och där utredningen dessutom genomförts under mycket stor tidspress.

Diagnosen av problem och utmaningar i det innovationsstödande systemet rimmar väl med svensk och internationell forskning på området. Observationen att de svenska systemen fungerar "överraskande väl" överensstämmer exempelvis med Ejerme 2011 (Tillväxtanalys, WP/PM 2011:14) och Lissoni m.fl. (2009)¹ som jämfört de svenska högskolornas patenteringsfrekvens med bl.a. amerikanska lärosäten och funnit att dessa på aggregerad nivå kan mäta sig med de amerikanska.

Kommentarer och synpunkter

Utredaren betonar att humanistisk-samhällsvetenskaplig och konstnärlig forskning har innovativ potential vilket förtjänar att påpekas. I analyserna från den senaste RAE-utvärderingen i Storbritannien framgår detta i hög grad.

Utredaren lyfter också fram studenternas och utbildningens roll för arbetet med samverkansuppgiften. Här finns god internationell erfarenhet att falla tillbaka på bl.a. vid holländska universitet som Eindhoven och Twente. Det bör emellertid påpekas att innovationer som kommer från forskare och studenter har olika inriktning och teknikhöjd varför de båda kommersialiseringsvägarna knappast bör anses vara substitut till varandra. Stora universitet måste kunna klara av båda rollerna för att vara attraktiva, såväl nationellt som internationellt.

¹ Lissoni, F, m.fl., 2009, *Academic patenting in Europe: New evidence from the KEINs database in McKelvey, M & Holmén, M, 2009, Learning to Compete in European Universities: From Social Innovation to Knowledge Business. Edward Elgar.*

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Stockholm
Box 574, 101 31 Stockholm
Besöksadress: Sergels torg 14, 3 tr
Tel: 010 447 44 00
Fax: 010 447 44 90
info@tillvaxtanalys.se
www.tillvaxtanalys.se
Org. nr 202100-6164

Östersund (säte)
Studentplan 3, 831 40 Östersund
Besöksadress: Studentplan 3
Tel: 010 447 44 00
Fax: 010 447 44 01
Bank: Nordea Bank AB
Kontonummer: 9960-2605053327
Swift: NDEASESS
IBAN: SE9395000099602605053327

Utlandskontor
Brasilia
Bryssel
New Delhi
Peking
Tokyo
Washington DC

Utredningen påpekar helt riktigt betydelsen av bättre utbildning om innovationer och entreprenörskap för blivande studenter och doktorander. Sannolikt kräver detta inslag av både spets- och breddutbildning kring dessa frågor, men behöver inte nödvändigtvis ges vid samma universitet.

Även om utredningen bara är en delrapport saknas en övergripande analys av de olika vägar på hur forskning och utbildning skapar omvärldsnutna. Det finns ansatser till sådana analyser här och var men panoreringen saknas. Innovationskontoren, holdingbolagen och avknopningsföretagen har lyfts fram men andra vägar saknas som konsultarbete, informella kontakter, personrörlighet mellan akademi och näringsliv (adjungerade professorer och industridoktorander) samt nyttan av nära och långsiktig samverkan mellan företag och forskare i konkreta forskningsprojekt vid lärosätena. Den internationella forskningen av bl.a. Hughes 2012² har visat att kommersialisering av kunskap via patent och nya företag inte är den dominerande formen för hur universitetens kunskap kommer till användning och nytta i företag och organisationer.

Ett viktigt inslag i utredarens analys rör högskolans tidiga roll i de förlopp som senare kan leda till innovativa marknadsresultat. Den rollen kräver att högskolan har egna resurser att förfoga över. Att som för närvarande vara beroende av finansiering från en rad externa aktörer med egna agendor är i längden ineffektivt. Det är, som utredaren påpekar, nödvändigt att öronmärka medel om samverkan i allmänhet och forskningskommersialisering i synnerhet för att ge lärosätenas arbete den struktur och drivkraft för att professionalisera den innovationsstödande verksamheten. Det är emellertid angeläget att påpeka att dessa medel bör användas för att hitta lärosätets strategiska roll i det svenska och, för vissa, även internationella innovationssystemet. Universitet och lärosäten måste finna sin strategiska riktning beroende på lärosätets kompetens och resurser och de långsiktiga mål som man vill uppnå med den innovationsstödande verksamheten.

Det bör emellertid påpekas att högskolor är mindre effektiva på att vara ledande marknadsaktörer när det gäller den innovationsstödande verksamheten. Verksamheten vid lärosäten måste drivas av professionell utbildad personal till konkurrenskraftiga löner för att de samhällseliga målen skall nås. Och ledande forskare ska inte av ett stödsystem förledas att bli mindre goda företagare – här finns fortfarande stor potential för förbättringar i det svenska systemet.

² Hughes, A & Kitson, M, 2012, *Pathways to impact and the strategic role of universities: new evidence on the breadth and depth of university knowledge exchange in the UK and the factors constraining its development* in Deiacco, E, Hughes, A, McKelvey, M, *Special issue: Universities as Strategic Actors in the Knowledge Economy. Volume 36 Issue 3 May 2012. Cambridge. Journal of Economics.* (2012) 36(3): 723-750 doi:10.1093/cje/bes017.

Datum
2012-06-18

Dnr
2012/117

Det är heller inte bara finansiella resurser som behövs för att ta ett forskningsresultat till marknadsframgång. Att forskare inom sin tjänst ges möjligheter att vara med i den kunskapsöverföring i företag som ofta behövs som komplement till ett patent är centralt och bör ges tid och utrymme för samt premieras vid befordran.

Ett förslag i utredningen är att lärosätena tillsammans med berörd Länsstyrelse ska svara för ledning och samordning av de regionala innovationssystemen. Om flera lärosäten finns i länet ska ett utpekats. Detta är ett intressant förslag men bortser från alla de viktiga aktörer (företag, svenska som utländska, stora som små, forskningsinstitut och enskilda innovatörer) som ligger utanför högskolans räckvidd och är centrala för ett fungerande regionalt och nationellt innovationssystem. En redan alltför begränsad syn på innovationssystemens realiteter riskerar därför att bli än snedare med förslaget. För Stockholms del blir det också synnerligen svårt att utse det lärosäte som ska tilldelas uppdraget med de tre stora universiteten KTH, KI och SU.

Till sist. Utredaren föreslår att det innovationsstödande ”systemets effektivitet” bör utvärderas med hjälp av expertgrupper (peer review). Tillväxtanalys föreslår emellertid att detta bör kompletteras med systematiska och vetenskapligt genomförda kvantitativa och kvalitativa utvärderingar. Överhuvudtaget är den innovationsstödande verksamheten i Sverige kraftigt underbeforskad och systematiskt utvärderad.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad. Föredragande har varit avdelningschef Enrico Deiacò.

Dan Hjalmarsson
Generaldirektör